O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
T.S. Sharipov
2024- yil "___" ___08___

KASBIY NUTQ MADANIYATI FANI BO'YICHA

SILLABUS

Bilim sohasi: 300000 Ijtimoiy fanlar, jurnalistika va axborot

Ta'lim sohasi: 310000 – Ijtimoiy va xulq atvorga mansub fanlar

Ta'lim yo'nalishi: 60310100 –Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo'yicha)

SAMARQAND – 2024

Modul / FAN SILLABUSI

60310100 –Iqtisodiyot (tarmoqlar va sohalar bo‘yicha)

Fan nomi:	Kasbiy nutq madaniyati
Fan turi:	Tanlov
Fan kodi:	KMN205
Yil:	2
Semestr:	3
Ta’lim shakli:	Kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma’ruza	24
Amaliy mashg‘ulotlar	24
Labaratoruya mashg‘ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta’lim	72
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	“Kasbiy nutq madaniyati” fanidan talabalarning kundalik, ilmiy va kasbiy sohalarida faoliyat olib borishi uchun o‘qitishning kommunikativ-nutqiy tamoyili asosida ularda fan bo‘yicha egallangan bilim, ko‘nikmalarni muloqot va ish faoliyati jarayonida qo‘llash malakasini shakllantirishga qaratiladi.

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar	
1.	Nutq madaniyati
2.	O‘zbek tili
3.	O‘zbek tilining sohada qo‘llanilishi

Ta’lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Fan yuzasidan asosiy manbaalari to‘g‘risida bilimga ega bo‘lishlari kerak;
TN2	Nutqiy texnologiya;
TN3	kasbiy terminologiyani, og‘zaki va yozma nutq xususiyatlarini bilish va ulardan foydalana olish kerak;

TN4	Ixtisoslikka oid matn tuza olish, uni tahrir va tahlil qila olish malakalarini hosil qila olish
	Ko'nikma jihatidan:
TN5	"Davlat tili haqida"gi Qonunning qabul qilinishi, uning yangi tahriri, moddalari, ularda ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy –ma'rifiy sohalaning qamab olinishi ;
TN6	"Lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosini joriy etish to'g'risida"gi Qonun, uning hayotga tadbiq etilishi, yangi alifbo tarkibi va tartibi, Kirill yozuvi asosidagi alifbo bilan mushtarak va farqli tomonlari;
TN7	o'zi egallayotgan mutaxassisligiga oid ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'rifiy, iqtisodiy sohalarga oid atamalardan nutqida erkin va orinli foydalana bilishi;
TN8	mutaxassisligi bo'yicha o'z fikrlarini yozma va og'zaki ravishda erkin bayon eta olishi.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		**Ajratilgan soat**
M1	Kasbiy nutq madaniyati fanining maqsad va vazifalari	2
M2	Kasbiy faoliyatda nutq madaniyati	2
M3	Nutqning maqsadi va vazifasiga ko'ra turlari	2
M4	Nutqning kommunikativ sifatlari	2
M5	Adabiy til va nutq madaniyati	2
M6	Ommaviy ma'ruzalarda nutq odobi	2
M7	Nutqiy texnologiya	2
M8	Nutqning aniqligi	2
M9	Nutqning og'zaki va yozma shakllari	2
M10	Nutqning mantiqiyligi	2
M11	Notiqlikning tur va ko'rinishlari	2
M12	Kasbiy faoliyatda nutq uslublardan to'g'ri foydalanish	2
JAMI:		**24**
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		
A1	O'zbek adabiy tili me'yorlari	2
A2	Nutqni o'stirish va boyitish usullari	2
A3	Nutqning uslubiy turlari	2
A4	Nutqning og'zaki va yozma shakllari	2
A5	Notiqning nutq texnikasi	2
A6	Ta'lim jarayonida nutq madaniyati	2
A7	Nutq madaniyati va terminologiya	2
A8	Tilning tasviriy vositalari	2
A9	Og'zaki muloqotda shaxs ma'naviyati va madaniyatining namoyon bo'lishi	2
A10	Yozma matnda fikrlar ketma-ketligi	2

A11	Og'zaki va yozma nutq haqida	2
A12	Nutq madaniyati va til	2
JAMI:		24

Mustaqil ta'lim (MT)		
1	Adabiy til normalari va uning nutq jozibasini oshirishdagi roli	2
2	Ommabop uslub va uning matbuotdagi ahamiyati	2
3	Soha lug'atlari. Glossariy	2
4	Anjumanga tezis tayyorlash	2
5	Sohaga oid qisqartmalar	2
6	Kasbiy nutq odobi. Sohaga oid nutqning o'ziga xosliklari	2
7	Radio, televideniya, gazeta va jurnallarda og'zaki va yozma nutq qoidalariga rioya qilinishi	2
8	Alisher Navoiy asarlarida notiqlik qarashlari	2
9	Notiqning nutq texnikasi	2
10	Abdulla Avloniyning «Turkiy guliston yoxud axloq» asarida odob, axloq va nutq odobi	2
11	Kaykovusning «Qobusnoma» asarida nutq madaniyati	2
12	Jahon zamonaviy intelektual olamida notiqlik madaniyati	2
13	Mustaqillik davrida rasmiy-idoraviy ish uslubida ro'y bergan o'zgarishlar	2
14	Matn tuzish va uni tahlil qilish	2
15	Autentlik matnlar ustida ishlash (sohaga oid matnlarning til xususiyatlarini o'rganish)	2
16	Og'zaki muloqotda shaxs ma'naviyatini va madaniyatinning namoyon bo'lishi	2
17	Maqola va uning turlari	2
18	Yozma matnda fikrlar ketma-ketligi	2
19	Ilmiy maqola va taqriz	2
20	Madaniy nutq mezonlari	2
21	Buyuk donishmandlarning nutq madaniytai haqidagi qarashlari	2
22	Madaniy nutqning pragmatik me'yorlari	2
23	Ifodali so'zlashga ruhan tayyorlanish	2
24	Verbal va noverbal muloqot	2
25	Shaxslararo muloqotning psixologik asoslari	2
26	Sharq mutafakkirlarining nutq madaniyatiga oid qarashlari	2
27	Kasbiy nutq odobi	2
28	Madaniy nutq va muomala madaniyati	2
29	Talaffuzga oid me'yorlar	2
30	Notiqning nutq texnologiyasi	2
31	Maqtov nutqi tegishli holatlar	2
32	Yozma kasbiy muloqot	2
33	Kengashuv nutqlari	2

34	Xizmat yozishmalari	2
35	Kasbiy faoliyatda ish yuritish uslubi	2
36	Fanning boshqa fanlar bilan aloqasi	2
	JAMI:	72

Izoh: "Kasbiy nutq madaniyati" fanidan mustaqil ta'lim mashg'ulotlari boyicha uslubiy ko'rsatma alohida nashrda ko'rsatilgan.

Asosiy adabiyotlar	
1.	Aminov M., Madvaliyev A., Mahkamov N., Mahmudov N. Ish yuritish. (amaliy qo'llanma) – Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2017-y.455 b.
2.	Mahmudov N., Rafiyev A., Yo'ldoshev I. Nutq madaniyati va davlat tilida ish yuritish (Darslik)-Toshkent: Cho'lpon, 2013-y.
3.	N.Jiyanova, O.Mo'minova, S.Maksumova. Nutq madaniyati. O'quv qo'llanma. Toshkent-2016-y.
4.	Laylo Raupova Nutq madaniyati. Darslik. Toshkent "Innovatsiya-ziyo" 2019-y.
5.	T.Jo'rayev Yalimov S.G'. Nutq madaniyati. O'quv qo'llanma. Samarqand-2021-y
6.	U.P.Lapasov, M.B.Akbarova Nutq madaniyati. O'quv qo'lllanma. Toshkent-2018-y.
7.	Z.Ashurova "O'zbek tilining sohada qo'llanishi" O'quv qo'llanma. SamISI, 2021- y.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. -Toshkent: 0'zbekiston, 2017-y.
2.	Tojiyev Y., Hasanova N., Tojimatov, Yo'ldosheva O. O'zbek nutqi va uslubiyat asoslari. - Toshkent, 1994-y.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Muallif:	Ashurova Zulxumor Shodiyevna– “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi dots.v.b.
E – mail:	z.ashurova87@gmail.com
Tashkilot:	SamISI “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi
Taqrizchilar:	**D.A.Babaxanova –NamDU “O‘zbek tilshunosligi” kafedrasi dotsenti;** **D.B.Yuldasheva-SamISI** “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasi dotsenti.

Mazkur Sillabus institut o‘quv-uslubuy Kengashining 2024-yil 29. 08 dagi 1 -sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№ 1)

Mazkur Sillabus “O‘zbek tili va adabiyoti” kafedrasining 2024- yil 28. 08 dagi 1 -sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

O‘quv-uslubiyat bo‘limi boshlig‘i	I. Shodmonov
Kafedra mudiri	D.Yuldasheva
Tuzuvchi	Z.Ashurova